

IN DE BAN VAN DE RING

Kerry Howley

In de ban van de ring

Een filosofiestudente duikt onder
in de wereld van Mixed Martial Arts

VERTAALD UIT HET AMERIKAANS
DOOR TOM MES

Lebowski Publishers, Amsterdam 2015

Oorspronkelijke titel: *Thrown*

Oorspronkelijk uitgegeven door: Sarabande Books, Inc., 2014

© Kerry Howley, 2014

© Vertaling uit het Amerikaans: Tom Mes

© Nederlandse uitgave: Lebowski Publishers, Amsterdam 2015

Omslagontwerp: Dog and Pony Amsterdam

Omslagbeeld: © Corbis | HH

Auteursfoto: © Felix Sanchez

Typografie: Perfect Service, Schoonhoven

ISBN 978 90 488 2644 5

ISBN 978 90 488 2645 2 (e-book)

NUR 302

www.lebowskipublishers.nl

www.overamstel.com

O V E R A M S T E L

uitgevers

Lebowski Publishers is een imprint van Overamstel uitgevers bv

Voor Will

Soms kijk je naar levende legendes van de MMA en soms zijn het halfdronken boerenzoons die op elkaar in slaan, maar er is altijd een achthoek, altijd een hek, altijd een pad waarover alleen de vechters mogen lopen. Er klinkt muziek bij hun opkomst. Er zijn gespierde fans en dikke omroepers, steekwagens vol koud bier, laserlicht dat van het plafond op het canvas valt. Altijd ringmeisjes. Laten we het eens over de ringmeisjes hebben, het feit dat ze nooit hogerop raken, hoe ze hun opkomst maken met glimmende tanden en trillende dijen en altijd weer terugkeren naar die zitplaats naast de kooi van waar ze opstonden. De eerste ronde. De tweede ronde. Het ringmeisje maakt een pirouette. Ik dacht ooit dat het de taak van een ringmeisje was om een bepaald idee van een ringmeisje te zijn, oftewel: om comfortabel plaats te nemen in de herinnering aan alle andere ringmeisjes in de hoofden van de toeschouwers; om niet de aandacht te vestigen op zichzelf maar op het concept 'ringmeisje', waarmee haar eigen, ongetwijfeld talrijke, kwaliteiten – misschien neigt ze tot synesthesie, heeft ze diepe bewondering voor het late werk van Schopenhauer of bezit ze een ingenieursgraad van de Universiteit van Iowa – alleen maar zouden botsen. Maar dan bevind ik me bij een groot gevecht in het oosten, waar alle deelnemers een oogje hadden op een bepaald ringmeisje, 'Britney', die om eerlijk te zijn een bijzonder plezierig schouwspel bood terwijl ze door

de kooi beende. De toeschouwers verlangden naar Britney met naam en toenaam en die gretigheid dwong me mijn houding ten opzichte van ringmeisjes en hun functie te herzien.

In de zomer van 2010, toen Sean 13,5 kilo te zwaar was en ik reeds zijn meest vastberaden en toegewijde volgeling, was ik ervan overtuigd dat een geslaagd gevecht niet zozeer afhankelijk was van het ringmeisje zelf – dat zou belachelijk zijn – maar van de chemische reactie tussen het ringmeisje, de omroeper, de steekwagen met bier, het publiek en wie weet wat nog meer. Dat het schouwspel de ruimte op een of andere manier omvormde; dat we een theater van wreedheid in actie zagen en dat, zoals Artaud al had voorspeld, de show vaker inzakte dan een vlucht nam.

Ik ben zelf geen vechter en geen fan, noch een schaduw, groupie of bezorgde echtgenote. Ik ben het onderdeel van een vechtersuitrusting dat ze ‘volgeling’ noemen: wanneer een vechter de kooi, waar hij volledig op zichzelf is aangewezen, verruilt voor de straat, waar hij dat niet is, fungeer ik als de scheidslijn tussen een gedisciplineerd vechter en een ordinaire schurk. De hipster heeft zijn bril, de priester zijn kraag, de politieagent zijn snor en de vechter heeft mensen zoals ik. En zoals een politieagent zich na diensttijd ook niet ontdoet van zijn snor, horen wij bij de vechter en niet bij het gevecht. Vechters brengen immers het grootste deel van hun leven door buiten de achthoek en ze hebben hun entourage net zo hard – of nog harder – nodig op een lome zondagochtend als de stilte ze te veel wordt. Sommigen van hen voelen dezelfde aandrang als korpsballen, die zich altijd in groepen verplaatsen, die moeiteloos opgewekte dwang om hun gedachten te verstommen met het geschuifel en gejoel van andere mannen.

Het verhaal gaat als volgt: ik was als toeschouwer bij een gevecht in Des Moines. Even daarvoor was ik op een feno-

menologiecongres, waar een kalende professor die de plank volledig missloeg met zijn ideeën over Husserls intentionaliteit het afsluitende cocktailuurtje domineerde.

‘Heeft iemand een sigaret voor me?’ vroeg ik aan een groep aftakelende, asgrauwe en in mantelpak gestoken vrouwen, niet omdat ik er trek in had, maar omdat ik een smoes zocht om te ervandoor te gaan. Geen van hen vertrok een spier. Ik rook niet maar houd me altijd liever op te midden van nicotineliefhebbers, dus ik interpreteerde de agressief gezonde houding van deze academici als misplaatst dogmatisme.

Aangezien ik niets anders te doen had in Des Moines dan Husserl bespreken met niet-rokers die hem niet begrepen, besloot ik de gangen van het congrescentrum te verkennen. Ik kwam terecht in een hotel en vervolgens in een restaurant en uiteindelijk in een glazen wandelgang over het centrum van Des Moines. Een groep jongelui kwam me voorbijgesneld, besprenkeld met een geur die verraadde dat ze een duidelijk doel hadden, en toen ik hen volgde door een almaar ingewikkelder netwerk gangen, belandde ik op hun bestemming. Een ingelijst bord voor twee gesloten deuren kondigde het ‘Midwest Cage Championship’ aan. Dit interesseerde me alleen omdat het het soort eerlijke slachtpartij beloofde waar theorie- en logica-verkrachtende academici nooit naartoe zouden gaan.

In de ruimte was het licht gedempt, met uitzondering van een spot boven een achthoekig podium omgeven door een afrastering van bijna twee meter hoog. Door het hek zag ik een man onder een andere liggen als een monteur onder een vrachtwagen. De rug van de bovenste man was over de volle lengte getatoeëerd met een paar engelenvleugels. De geïnkte veren roerden zich terwijl zijn vuist in het gezicht van de man onder hem stompte. Het rood stroomde uiterst omzichtig van diens voorhoofd op het canvas, waar hun gezamenlijk

gekronkel het bloed uitsmeerde als de streek van een kwast. Seconden later wapperde een enkele hand onder de vleugels vandaan. De vingertoppen betastten op bijzonder delicate wijze het canvas, alsof ze een belletje rinkelden om de conciërge te roepen. Niemand vertelde me dat dit betekende dat hij had opgegeven, dus ik nam aan dat zich hier één of andere groteske voorstelling had afgespeeld.

‘Dit werpt nieuw licht op het fenomeen engel,’ zei ik tegen mijn dichtstbijzijnde met eau de cologne besprenkelde buurman, ‘of wellicht een heel óúd licht, gezien de allesbehalve vredelievende manier waarop ze in het Oude Testament worden beschreven.’ Hij staarde me aan en liep weg, al vind ik het nog steeds een scherpzinnig argument. Toen hij terugkeerde nam hij plaats op een ander deel van de tribune.

Ik bekeek een tweede gevecht en een derde. Soms wisselden de mannen vuistslagen uit als in een straatgevecht en soms leunden ze verstrengeld tegen de kooi en graaiden ze naar elkaar of rolden ze over het canvas als kinderen van een helling. Ze overlaadden elkaar met schoppen en slagen, met knietjes en elleboogstoten. In plaats van me af te wenden van de ergste klappen, begon een lang onderdrukt deel van mij steeds meer interesse te tonen in de sporen die ze achterlieten. Ik wist dat ik nu moest vertrekken, maar ik bleef, waarop een glorieus gespierde, haarloze man verscheen onder aanmoediging van het publiek. Hij heette Kevin ‘The Fire’ Burns en aan het enthousiaste gejuich te merken was hij een befaamd vechter uit Des Moines. Na twintig seconden wist ik dat ik geen interesse had in Kevin ‘The Fire’ Burns, maar des te meer in de misvormde tegenstander die hij aan het ontmantelen was. Deze man heette Sean Huffman en op geen enkel moment tijdens de vijftien minuten durende partij wist hij de klappen in het gezicht die hij van The Fire ontving afdoende af te weren.

Drie lange en bloederige rondes zag ik Sean de dikke boksbal spelen voor de katachtige techniek van zijn tegenstander. Sean verwerkte klap na klap en met elke precies getimed smak in zijn gezicht werd Seans glimlach breder, alsof The Fire die lach in hem kerfde. Ondertussen keek ik toe en het voelde merkwaardigerwijs alsof er een mist optrok. Het was alsof iemand olie op mijn zenuwuiteinden had gesmeerd, zodat gedachten springend en fluitend door mijn hersens konden razen, zonder de kenmerkende stroefheid van mijn denkproces. Ik voelde me diep betrokken bij het schouwspel voor me, maar het leek alsof die affectie uit het niets kwam, want ik was opgegaan in een soort nevel en uitgedijd totdat ik de volledige ruimte vulde waarin zich honderden mannen bevonden.

Het was het laatste gevecht van de avond en na het verlies lag Sean languit, bloedend en roerloos op een rij metalen klapstoeltjes. Ik sprong op van de laatste zitplaats waarvoor ik ooit zou betalen, schuifelde langs een aantal benen op goedkope plaatsen, sloop onder een afzettouw door, loog tegen de beveiliging en beende naar Seans uitgestrekte lichaam om toe te zien hoe een arts – of beter, iemand met naald en draad – delen van Seans voorhoofd aan elkaar naaide. Ik was te ontroerd om te kunnen spreken of om me zelfs maar voor te stellen. Pas weken later, nadat ik hem in zijn woonplaats had opgespoord, vroeg ik eindelijk: ‘Deed het pijn?’

Hier dacht hij een tijdlang over na – ik kon zien dat hij intensief nadacht, al was hij destijds niet in staat zijn pas gehechte wenkbrauwen samen te brengen tot een uitdrukking van hersenactiviteit – en zei: ‘Niet echt.’

Hij wilde op een ander onderwerp overstappen, maar ik was niet tevreden.

‘Hoe voelde het dan?’

Opnieuw dacht hij lang en diep na en liet hij de stilte hangen.

‘Het voelt,’ zei hij, ‘als wakker worden.’

*

Je moet begrijpen dat ik ontzettend opgewonden was door het spektakel en pas tijdens de rit naar huis, toen ik weer in mijn lichaam plaatsnam en de beperkende reikwijdte van de zintuigen zich weer om mij sloot als de kinderkamergordijnen die mijn jeugd van een uitzicht beroofden, leek het alsof ik voor het eerst in mijn leven een uitweg had gevonden uit mijn eigen huid. Mijn ervaring echode exact de beschrijvingen uit het werk van Schopenhauer, Nietzsche en Artaud, waarin een verontrustend ritueel, meestal gewelddadig, hun zintuigen vele malen verscherpt, alsof het stompe, logge lichaam tijdelijk als stemvork fungeert, ontvankelijk, zoals Schopenhauer het verwoordt, ‘voor fijne en vluchtige sensaties’. Sommigen noemen dit gevoel ‘extase’. Ik geloofde in deze door spektakel veroorzaakte volheid van sensatie zoals je gelooft in Pangaea en plunderende Hunnen, maar tot aan die avond in Des Moines associeerde ik die staat met prehistorische rituelen die voor de moderne mens verloren zijn gegaan. Rond middernacht op een snelweg in Iowa, omgeven door de diepe duisternis die alleen een maisveld kan oproepen, dacht ik: deze voorstelling, wat het ook was, heeft de extatische ervaring terug op aarde gebracht.

Vanaf dat moment was het enige fenomenologische project dat me nog kon interesseren het volgende: het vangen en beschrijven van deze specifieke staat van zijn waarin een zekere Sean Huffman mij had gebracht.

En dus begon ik naar plekken te gaan waar Sean zijn op-

wachting zou kunnen maken: de sportschool waar hij trainde, de bar waar hij uitsmijter was, de gehuurde kelder waar hij woonde, de restaurants waar hij voedsel tot zich nam dat misschien niet helemaal strookte met zijn status als professioneel atleet. Ik hoop dat het niet te hooghartig klinkt als ik zeg dat Sean mijn aandacht bijzonder plezierig vond en dat leden van de vechtersklasse doorgaans geen bezwaar tegen mijn aanwezigheid hebben, zelfs in de meest intieme situaties. Dit wil niet zeggen dat ze naar mijn gezelschap verlangen. Het betekent dat ze opvallend vaak vergeten dat ik in de buurt ben. En als iets ze dwingt op te letten, bijvoorbeeld als ik met alle geweld een filosofisch punt moet maken, reageren ze op het punt zelf en niet op mij. Ze vragen niet naar mijn herdershond, mijn goed gesneden cowboylaarzen of mijn mening over de Ierse kwestie. Mijn voornaam is Kit. Niet één vechter heeft ooit naar mijn achternaam gevraagd.

Ik kan me het eerste echte gesprek met Sean nog herinneren. We aten heel behoorlijke hamburgers in een kroeg en ik vertelde hem dat ik zijn prestatie zag als een buitengewoon fysiek voorbeeld van fenomenologische exploratie. Hij hield zijn hoofd scheef, trok een wenkbrauw op en zei, op een manier waardoor hij heimelijk voldaan leek met mijn opmerking: ‘Je bent gek.’ Hij roerde met een rietje in zijn frisdrank. ‘Ik voel gewoon graag iets.’

We spraken over het achterland van Tennessee, over de opkomst en ondergang van Davenport als centrum van de vechtsport en over zijn oorlogsjaren. Elke keer als ik iets zei, staarde hij me een moment aan om het te verwerken voordat hij antwoord gaf. Dan pikte hij een enkel frietje van mijn bord, wat ik hoopvol zag als teken van groeiende intimiteit en daarmee als uitnodiging voor nog veel meer gevechten.

Sinds die avond in Des Moines voelde ik me geketend, een

slaaf van fundamentele biologische behoeften. ‘Eet dit,’ zei mijn lichaam, ‘slaap nu,’ maar tijdens dat gevecht was ik een paar vluchtige momenten – waarschijnlijk minder dan een minuut – bevrijd van dit aanhoudende gezeur en nu was ik minder geneigd te antwoorden. Dat Sean geen gevechten in het vooruitzicht had waar we beiden naartoe konden leven was daarom teleurstellend, maar aan de andere kant betekende die stilte ook dat ik Sean zo goed als voor mezelf had.

Stel je voor: we wandelen langs de Mississippi, langs stukken hekwerk onderbroken door overblijfselen van vergane gebouwen, langs groepjes eenden die tussen verdwalde stukken piepschuim op de golven drijven. We komen langs een skatepark dat onlangs is gebouwd, waar een lege fles luidruchtig de half-pipe afrolt en drie jongens, twee met hun skateboards in de hand en één met zijn board opgericht onder zijn voet, opkijken en een tijdlang naar de ingedeukte neus en de bloemkooloren van mijn metgezel staren. Ze zouden nog veel dieper onder de indruk zijn als ze de hechtingen in het nog pijnlijke weefsel tussen zijn scheenbeen en zijn dij konden zien, het littekenweefsel van een hersenschudding of de drie samengegroeide vingerkootjes, gebroken door vuiststoten in iemands gezicht. Sean merkt de jongens niet eens op. Risicomijdende Sean kijkt naar het met piepschuim bezaaide water en zegt, ‘Wist je dat mensen daarin zwemmen? Gekkenwerk.’

Of beeld je anders in dat we in The Paddlewheel zitten, de bar waar de vechters uit de stad samenkomen voor een glas en herinneringen ophalen aan de roerige gloriejaren van Davenport, toen drank uitgesloten was. Dit zijn mannen die naar het Middenwesten zijn verhuisd omdat een legendarische Kroaat, Pat Miletich (de ‘Croatian Sensation’), ze opriep uit Californië en Florida en, in Seans geval, van het platteland van Tennessee, maar dat was al jaren geleden en al een tijdlang

had niemand iets van Miletich vernomen. Er staan vechters rond een pooltafel, vechters die plastic pistolen richten op een scherm en vechters die zich rond de alom geliefde Sean scharen. Het zal zijn voortdurende rust zijn, denk ik, de manier waarop zijn aanwezigheid alle spanning uit een ruimte verjaagt.

‘Sean en ik sloegen elkaar een tijd geleden helemaal tot moes,’ zegt een manische vechter, ene Brandon. ‘Ik heb nog nooit zo lekker gespard, wat jij?’

‘Net als toen we nog aan *throwdowns* deden,’ zegt Sean. ‘Werpen, liggen.’

‘En na afloop iedereen kotsen,’ zegt iemand nostalgisch.

‘Ik kotste en ging dan liggen,’ zegt Sean, ‘en iemand riep dan, “Pat, Sean is gaan liggen!” en dan moest ik weer opstaan.’

Vanaf de pooltafel horen we de ballen elkaar raken, gevolgd door een reeks krachttermen.

‘Wanneer is je volgende gevecht?’ vraagt Brandon. Sean raakt de plek aan waar zijn wenkbrauw gehecht is geweest en verzucht hoorbaar, ‘Wanneer iemand me een partij aanbiedt.’

Het werd juni en er was geen gevecht. Ik voelde de frustratie toenemen en verlangde naar een effectieve organisatie voor de hele sport, een soort jiu-jitsu-dictatuur die Sean op koers kon zetten, met stapsgewijze loonsverhoging en misschien een pensioen. Maar helaas, elk toernooi is zijn eigen koninkrijkje en iedereen wacht op een of andere louche koppelbaas die bepaalt wie tegen elkaar de kooi in stappen. Meestal stort het koninkrijk na een enkel evenement ineen, omdat de organisator zich realiseert dat, ondanks de vele briefjes van twintig die bij de ingang van eigenaar wisselen, er te veel zwaar gespierde types rondlopen die om betaling vragen om de inspanning lonend te maken. Op deze manier kun je talloze betekenisloze ‘kampioenschappen’ verzamelen op toernooien

die zelfs de overwinnaar zich nauwelijks kan herinneren. Bij de Big Shows krijg je misschien een contract voor drie gevechten, maar dit waren geen Big Shows. De partijen waarop we wachtten waren plaatselijke initiatieven van dubieus allooi, wat ze in mijn ogen een soort vluchtige gratie gaf.

Weekdagen spendeerden Sean en ik samen in een verweerd huis, achter iemands woonkamer en keuken, een trap af, langs een wasmachine, door een in het hout gespijkerde en tot vlak boven de betonnen vloer hangende legerdeken, in de hoek waar Sean sliep, als de laatste, kleinste, meest ondoordringbare matroesjka. Ik zat graag op het matras naast een stapel vuile was, waar ik door dat ene bevroren venster staarde en me liet meevoeren door de diepe kalmte die voortkomt uit een zekere vergetelheid voor het meest nabije.

Je zult je dingen afvragen. Het zijn de verkeerde vragen, vragen die niet bij een vechter passen, maar ik heb ze zelf ook gesteld, dus ik kan ze net zo goed beantwoorden. Hoe wist Sean bijvoorbeeld te overleven zonder inkomen uit gevechten waarmee hij de huur kon betalen? Ik vroeg Sean er eens naar, in het begin, en hij keek me aan en haalde zijn schouders op, alsof ik hem vroeg waarom op dat moment de zon in de rivier onderging. ‘Er is altijd iemand,’ zei hij, ‘voor wie je een put kunt graven.’ Ik heb hem nooit een put zien graven, maar er waren dagen dat we doosjes koekjes in een vrachtwagen laadden en dagen dat hij vertrok voor een kortstondige bouwvakkersklus. Soms was hij uitsmijter in een bar in Davenport, maar dat was een baan vol risico’s voor een vechter, omdat een bepaald slag kerels met een slok op zich graag wil meten met die portier met bloemkooloren. Sean had in elk geval geen enkele aandrang om buiten de ring te vechten. Hij was nog minder dan ik geneigd tot agressie – ik heb ooit in de derde klas een zekere Sally Mills van een schommel in St. Paul geduwd.

Dit was de zomer waarin ik leerde wie ik moest volgen en wie ik moest mijden. Die tweede categorie bestond vrijwel volledig uit mannen die ‘schaduwen’ worden genoemd, want niets irriteert vechters meer dan een niet-vechter die wanhopig probeert één van hen te lijken. Ze dragen de dure sportkleding die de vechters zelf niet kunnen betalen, vertellen het vrouwvolk over hun zogenaamde vechtersstatus en vallen de echte vechters lastig met dubieuze verhalen over hun krijgersinstinct. Zo staat Sean op een zaterdagavond aan de deur van die bar in Davenport, kalm. Iemand bemerkt Seans misvormde oren, aangezien Seans misvormde oren als een rode lap werken op *soi-disant* vechters. Sean vermijdt oogcontact, draait weg, speelt met zijn stempel. Uiteindelijk bemerkt iemand hem toch in het flauwe schijnsel, waarop de schaduw vraagt, ‘Ben je een vechter?’

En Sean antwoordt, ‘Ja,’ nog steeds oogcontact vermijdt maar al diep verzonken in het drijfzand van ’s mans behoefte. ‘Miletich?’

‘Ja.’

‘Ja,’ zegt die kerel dan, ‘daar trainde ik vroeger ook. Voor dat ik voor Monte ging werken.’ Monte is de sigaar-rokende, smoking-dragende promotor Monte Cox en het opzichtig gebruik van voornamen moet duidelijk maken dat hij erbij hoort. Sean is niet onder de indruk maar geeft toe aan de omgangsregels en maakt oogcontact, waarmee hij accepteert het verhaal van het Ene Grote Gevecht van deze kerel te moeten aanhoren.

‘Ik heb negen jaar aan Jeet Kune Do gedaan,’ zegt die kerel dan en Sean doet alsof hij iemands legitimatie bekijkt en drukt zacht het stempel op de hand van een mooie vrouw, die zich zijwaarts langs hen wringt. De man merkt Seans ongeduld en springt naar de onvermijdelijke val, de reden waarom

hij nooit de Big Shows heeft gehaald of die wel heeft gehaald maar nooit een tweede gevecht heeft gekregen. Soms komt het door een blessure en soms door een blessure gevolgd door een verslaving aan Vicodin en soms door geen van beide. Vaak eindigt het gesprek met een waarschuwing – *nooit verliefd worden op een stripper uit Anamosa* – en uit een soort platlandsbeleefdheid voelt Sean zich gedwongen ‘dank je wel’ te zeggen.

Laat ik dit in hun voordeel zeggen: zoveel van de gesprekken tussen vechters gaan over afschuw voor schaduwen dat hun afwezigheid een ongemakkelijke stilte tot gevolg zou hebben. Ik heb een hekel aan hun nerveuze energie, de lelijke manier waarop ze hun behoeften tonen, hoe paraat ze altijd zijn om een vreemde een stomp te geven. Dit doet me denken aan een dag in juli toen ik Sean in The Paddlewheel een broodje zag eten en hij om een of andere reden over Thanksgiving begon.

‘Dit hele land is op zwendel gebouwd, blanken die komen en dingen jatten,’ zei Sean met minimale intonatie, alsof hij de werking van een motor uitlegde. ‘De Indianen zeiden, “Goed, eten doe je zo, overleven doe je zo,” en de blanken riepen, “Te gek”, om ze vervolgens uit te roeien. Als kind lijkt alles zo netjes en simpel omdat je nog niet begrijpt dat echt alles bullshit is.’

‘Kijk de andere kant op,’ zei ik, terwijl een beruchte schaduw op ons af schuifelde met zijn peuterdochter naast zich.

Sean is zeker geen fan van schaduwen maar hij bleef beleefd en vond mijn afkeer van deze types best amusant.

‘Hoi Mike,’ zei hij om de schaduw te verwelkomen. ‘Ik moet naar de wc, praat jij maar met haar.’

Sean stond op, gaf me een knipoog en liep naar achter.

‘Als je interesse hebt in vechters,’ zei de schaduw, ‘kan ik je

wel met een paar mensen in contact brengen.’ Ik sidderde. Tot mijn opluchting begon op dat moment elders in de ruimte zijn dochtertje te schreeuwen, zodat hij met zijn ogen rolde en naar haar toe liep.

‘Kijk je weleens naar *1000 Ways to Die?*’ vroeg Sean toen hij terugkwam. ‘In één aflevering stikte een vrouw terwijl ze een levende vis probeerde door te slikken.’

Zijn mobiel trilde. Hij negeerde het.

‘Wie belt er?’ vroeg ik.

‘Een kerel die wil praten over St. Louis.’

‘St. Louis?’

‘Ja, over mijn gevecht in augustus.’

Hij nam een slok van zijn cola, keek naar het nog steeds gilende dochtertje van de schaduw, dat zich nu met haar hoofd achterover in een volle kinderschreeuw aan het schietspelletje had vastgeklampt.

‘Je hebt in augustus een gevecht in St. Louis?’

‘O ja,’ zei hij en hij wierp een vluchtige blik op me terwijl hij zijn frietjes wegwerkte. ‘Vergeeten te vertellen, denk ik.’

Ik kijk en ik schrijf. Ik redeneer als volgt: als het onze taak is om de ruimte tussen de vechter en het universum zelfs maar een beetje te verkleinen, is het dan ook niet onze taak om de eindeloze tijdsspanne tussen de piek van een vechter en de eeuwigheid te verkorten? Hoewel ik geloof dat een succesvol vechtspektakel bestaat in een toestand waartoe de geschreven tekst niet kan doordringen – sterker nog, dat elke vorm van woordelijke expressie een dergelijk spektakel voorgoed verlaagt – geloof ik ook dat niets het tijdelijk bestaan van een vechter kan verlengen, zelfs niet minimaal, met uitzondering van een geschreven verslag. En terwijl ik een kroniek vergaarde van elke trage klap, realiseerde ik me dat ik ook de wereld moest beschrijven die door die klap werd ontworpen. Zo volgt

de ene onmogelijke taak op de andere, enzovoort, totdat ik een object kan produceren dat nog kleiner is dan ikzelf, tegenover een oneindige uitgestrektheid die geen mens kan vullen.

SEAN – AUGUSTUS 2010

Sean was vaak stil, maar zijn vorm van stilte was anders dan andere vormen die ik kende: volmaakt, zonder bijbedoelingen of statische onderstroom. Dat hij me nooit persoonlijke vragen stelde duidde niet op een gebrek aan interesse maar op een overschot aan discretie. Het was zijn aard niet om voorbij het huidige moment te kijken, noch achterom naar onze oorsprong noch vooruit naar onze plannen. Op deze wijze was er intimiteit ontstaan zonder dat we veel van elkaar wisten. Na drie maanden wist hij bijvoorbeeld nog steeds niet dat mijn beide ouders voor hun dertigste waren overleden. En al wist ik dat zijn vrouw hem had verlaten, haar naam kende ik niet. In St. Louis waren we ver van zijn huiselijke zorgen en het was mijn bedoeling de andere Sean te leren kennen, de Sean die trainde en vocht en won.

Seans eerste overwinningen waren hem komen aanwaaien op een manier die niet langer mogelijk is voor de aspirant-vechter of de naar opwinding hunkerende onderzoeker. Vijf, zes jaar voordat ik verscheen kon je een stripclub binnenwandelen en bij de DJ je naam en gewicht op een lijst zetten. ‘Goed,’ zei degene die de baas leek, ‘we zoeken iemand voor je rond je eigen gewichtsklasse,’ maar gelijkwaardigheid verwachtte je sowieso niet, omdat er altijd te weinig vrijwilligers waren. De lijst bestond uit scholieren, dronkenlappen van middelbare leeftijd en mannen die vechten als hun roeping

zagen. De Amsterdam Gentlemen's Club had een kooi. Entree was vijftien dollar, je beloning als vechter was dat je gratis naar binnen mocht. Vanaf de klapstoeltjes leunden fans voorover en bliezen sigarettenrook door het hekwerk, waarachter mannen in spijkerbroek tussen twee biertjes door met elkaar knokten. Als de man die de baas leek geen kandidaten meer had, vroeg hij de deelnemers nogmaals te vechten en Sean zei dan altijd ja. Op deze manier vocht hij dertig keer een amateurpartij. Hij verloor nooit.

Als ik me die oude gevechten inbeeld, lijkt het alsof de inwoners van Iowa probeerden oude riten terug te winnen waarvan niemand de moeite had genomen ze door te geven. Het is uiteraard veel moeilijker een extatisch spektakel te vinden in het saaie, beperkte leven van alledag dan in de uitgestrektheid van de geschiedenis. Wilde je als veertiende-eeuwse Let uit je bol gaan, dan danste je wellicht gemaskerd door de straten in rabelaisiaanse verwondering, totdat de katholieke kerk je een halt toeriep; als negentiende-eeuwse Paiute-indiaan in het Amerikaanse Westen probeerde je een eeuwenoude rituele dans totdat het leger je staande hield; was je een bacchante uit de Oudheid, dan deed je met andere vrouwen je best om in het Griekse landschap een levende geit uit elkaar te trekken, totdat uitputting je tot stoppen dwong. Het bestuur van de staat Iowa had dit spektakel echter in de ban gedaan, zodat alles wat ik zojuist heb beschreven – van de intekenlijst tot het roken – al door ongeschoolde wetgevers in Des Moines verboden was voordat ons verhaal begon. Ze vervingen de glorieuze spontaniteit van toen door voorbereidende papieren: verzekeringen, vergunningen, bloedtests. Dit is geen klacht, want deze pennenlikkers bevestigden slechts dat ik het ware centrum van extatische activiteit had gevonden. Er was alleen nog iets meer moeite nodig om het te bereiken.

Miletich ging uitsluitend met je in zee als hij dacht dat je de beste van de wereld kon worden. Lange tijd leek dat voor Sean mogelijk. In 2006 was zijn score in amateur- en professionele gevechten 37 tegen 1, het record van een man op weg naar de Big Shows. Was ik een verteller geweest die gelooft dat grootse gebeurtenissen voortkomen uit een enkele oorzaak; was ik een verteller die zich beroept op epifanische plotwendingen; dan zou ik nu waarschijnlijk schrijven: *en toen ontmoette Sean zijn echtgenote*. Ik ben echter een ander soort verteller. Ik volsta ermee te zeggen dat vier jaar na die gelukzalige tijd een aantal minder getalenteerde Miletich-protégés voor uitverkochte zalen in Las Vegas vochten, naar zichzelf vernoemde sportscholen hadden geopend en complete hypotheeken hadden afbetaald dankzij de reclame-uitingen op hun sportbroek. Sean vocht ondertussen nog steeds op evenementen in gymzalen van middelbare scholen. Hij woonde alleen, in een gat in een betonnen muur: de kelder van een vriend in de bijstand. Tussen 2006 en 2010 verloor hij veertien gevechten en won hij er evenveel. Ik ontmoette Sean midden in een door echtscheiding veroorzaakte depressie.

Je zou kunnen concluderen dat ik behoorlijk achterliep, maar ik zie het anders. Ik had de ongeslagen Sean van 70 kilo nooit ontmoet, had het Davenport uit de dagen van puur geweld gemist en ik kende de gevreesde Pat Miletich alleen als milde oude man, maar begint niet elk goed menselijk verhaal halverwege een scène? Het maakte van de inhaalrace slechts een grotere uitdaging. Ik had het hoogtepunt van het glorieuze spektakel gemist, maar verscheen precies op het moment dat Sean klaar was om weer op te krabbelen – en wat zou een Kit die tien jaar eerder was gekomen en weer vertrokken ervoor over hebben gehad om juist dát te kunnen meemaken?

St. Louis zou in zekere zin een triomfantelijke samenkomst worden voor ons beiden. Sean had een nieuwe start nodig, een overwinning in de nasleep van zijn scheiding waarop hij zijn score verder kon uitbouwen en zijn onvermijdelijke opmars naar de Big Shows kon beginnen. En net zoals Sean zijn tijd had verkwanseld en nederlagen had geleden, had ik minstens evenveel jaren verloren aan bloedeloze academische inspanningen. Ik had er veel te lang over gedaan om een geschikt afstudeeronderwerp te vinden. Ik hoopte van harte dat Sean de man was die me de wereld van extatische ervaring binnen zou loodsen, dat we beiden eindelijk de weg zouden vinden naar de waarheden die we zochten.

Op de afgesproken dag verliet ik mijn zonderlinge universiteitsstadje, reed ik langs honderd kilometer wuivend koren naar industrieel Davenport en verscheen ik zoals gewoonlijk aan zijn voordeur. Ik verwijderde drie speelgoedautootjes en een gebroken plastic reuzenrad van de zitbank en wachtte geduldig terwijl Sean zich in de kelder voorbereidde. Ik had uiteraard een fenomenologische theorie geconstrueerd rond mijn vreemde reactie op de gewelddadige confrontatie in Des Moines en een voorspellende over St. Louis, maar ik wist zo goed als niets over wat ons te wachten stond.

‘De promotor heeft zo te horen een flinke zak geld,’ zei Sean toen we de snelweg richting St. Louis op reden.

‘Hoe heet hij?’ vroeg ik.

‘Weet ik niet.’

‘Hoe heet zijn organisatie?’

Hij dacht een tijdlang na.

‘Iets met “MMA”?’

Het nieuws dat de naamloze promotor in St. Louis over middelen beschikte was in zekere zin geruststellend, aangezien ik de zomer had doorgebracht met luisteren naar ver-

halen van Sean en zijn vrienden over promotors die die niet hadden. Zo was er de promotor die Sean na een gevecht urenlang op zijn geld had laten wachten, maar hij was tenminste beter dan die ene die cheques uitschreef die de tocht naar de bank niet waard waren omdat ze niet gedekt waren. Er was een promotor die na het laatste gevecht verdween, zodat vijftien verbijsterde vechters elkaar met lege blikken aanstaarden terwijl de conciërge de klapstoeltjes om hen heen opruimde. Een andere promotor verscheen met de geldkist alvorens een hartaanval te simuleren en per ambulance te worden afgevoerd, voornoemde geldkist nog onder de arm; dit was Seans vriend Jason overkomen en ik zag het verhaal als kenmerkend voor de laagheid van het ras der promotors.

‘Waar gaan we precies heen?’ vroeg ik terwijl we de Missouri-rivier overstaken en de stalen platen als verre klokslagen onder onze banden klikten.

‘Weet niet,’ zei Sean, ‘Brian wil dat we hem bellen als we in St. Louis zijn.’

‘Wie is Brian?’

‘Gewoon een kerel.’

Toch kon het geld een aantal duistere vooruitzichten niet verdrijven. Hij kon bijvoorbeeld het soort promotor zijn dat op het laatste moment Seans tegenstander veranderde, zodat hij het tegen een Latino van 90 kilo met de bijnaam ‘Mexicutioner’ moest opnemen, of het soort promotor dat vergeet de juiste vergunning aan te vragen en door de staat een verbod wordt opgelegd, of het soort dat ons onderbrengt in een drugspannend vol hoeren en vlooiën als goedkoop alternatief voor een hotel. Dit laatste was het lot geweest van een plaatselijke vechter, ene John, en diens lijdzame echtgenote Lisa en ik waren er in elk geval niet gerust op. Ik begreep echter ook dat kleinzielig en merkbaar bezorgd zijn het tegenover-

gestelde was van behulpzaam, dus ik haalde diep adem, zoals een therapeute van Koreaanse afkomst me ooit had geleerd, en weerhield me van het stellen van voor de hand liggende vragen. Onze enorme onwetendheid over wat ons de komende achtenveertig uur te wachten stond kon, zo redeneerde ik, evengoed resulteren in een reeks blije verrassingen, en dus verraadde bezorgdheid slechts een onprofessionele neiging tot negatief denken .

Uiteraard was ik bezorgd over meer dan het onderkomen alleen. Ik dacht dag en nacht aan dat gedachte-zuiverende, uitgestrekte gevoel dat ik voor het eerst in Des Moines had ervaren. Wat het ook was dat mij een paar momenten volledig uit mezelf had doen opstijgen – me had bevrijd van het lichamelijke gezeur van ‘Eet dit! Slaap nu!’ – het kwam misschien nooit meer terug, al had ik de zomer doorgebracht als volgeling, in de veronderstelling dat dit wel zou gebeuren. Ik hoopte dat ik in St. Louis die extatische lichtheid niet alleen opnieuw zou voelen, maar dat ik er ditmaal op voorbereid zou zijn, de elementen ervan zou bestuderen en er getuige van zou zijn wanneer ze op één lijn kwamen. Ik wilde het vangen, aan gedetailleerde observatie onderwerpen. Ik was er al toe overgegaan altijd een notitieboekje in mijn tas te hebben en alles op te schrijven wat me relevant leek.

‘Honger?’ vroeg Sean ergens in Illinois. Tijdens de vijf uur durende rit stopten we bij zowel een McDonald’s als een Hardee’s. ‘Ik hou van het leven,’ zei Sean, als reactie op een beschuldiging die ik niet had gemaakt.

Ik had hem verteld dat ik had gelezen hoe sommige vechters gewicht verloren door wekenlang maximaal 500 calorieën per dag te eten, het equivalent van bijvoorbeeld de Santa Fe-saus op Seans hamburger. Sean hield zijn hoofd scheef en zei dat een echte vechter gewoon de achthoek in moet stappen en

knokken met mensen van zijn eigen omvang. Sean had heel wat meningen over echte vechters, maar hij bleef ook herhalen dat hij ‘dertig kilo lichter’ moest worden.

‘Dat zei je een paar maanden geleden ook.’

‘En het zijn vreselijke maanden geweest.’

‘Vreselijk waren ze nou ook weer niet,’ zei ik, me ervan bewust dat dit precies de maanden waren die Sean met mij had doorgebracht.

‘In het huwelijk geloof ik niet meer,’ zei hij een moment later, waarop ik besepte dat we het over zijn zojuist rondgekomen scheiding hadden. Hij vertelde me over een vrouw die hij kende, die op haar bruiloft met de cateraar naar bed was geweest terwijl ze haar bruidsjurk en sluier nog aan had. ‘Dan sta je daar in je witte jurk,’ zei hij en hij wierp een blik in de achteruitkijkspiegel alvorens van rijbaan te veranderen. ‘Je staat in je witte jurk te doen alsof je maagd bent en wisselt geloftes uit voor een god waarin je niet gelooft. En waarvoor?’

‘Waarvoor’ was minder mysterieus dan Sean suggereerde, aangezien elke bezienswaardigheid in Illinois en elke pitstop in Missouri een herinnering boven bracht aan een reis met zijn vrouw. Ze hadden de aaneengesloten achtenveertig staten bezocht, zelfs de spookachtig verlaten Dakota’s. Hij had broodjes gemaakt en zij voerde hem zoutjes terwijl hij hen door de Badlands reed.

‘Echtgenote,’ noteerde ik. ‘Zelfmedelijden voorafgaand aan gevecht.’

‘Zeg,’ zei Sean, één hand aan het stuur en in de andere zijn hamburger. ‘Dat boek dat je over mij aan het schrijven bent.’

Hij zei het op de toon van iemand die net een geheim heeft ontdekt. Destijds had ik niet de bedoeling een boek over wie dan ook te schrijven, maar hij leek verheugd met het idee en ik vond dat plezierig. Ik zei niets.

‘Een soort meidenboek?’

‘Ik denk niet dat het een meidenboek wordt,’ zei ik.

Een uur later stopten we bij een door roet geblakerde bakstenen kolos, het soort gebouw dat lang geleden is neergezet om iets te fabriceren dat nu vergeten is, met dichtgespijkerde ramen, bakstenen muren, postindustriële stilte. Gigantische cilinders wezen omhoog naar het zonlicht van de namiddag, dat te fel was om lang naar te staren. We hingen wat rond, snikheet en met dichtgeknepen ogen, totdat Sean een opening vond en we samen de betonnen treden beklommen die letterlijk onder onze voeten verbrokkelden, zodat stukken steen over de binnenplaats stuiterden. Binnen was de duisternis vol en diep en terwijl ik mezelf eraan herinnerde dat ik me in het gezelschap bevond van een goed getraind beoefenaar van de vechtkunsten maakte het donker plaats voor een ruimte vol bezige slanke lichamen. Vele meters achter hen prikten lichtschachten door de dichtgespijkerde ramen. Iemand duwde een enorm verlengsnoer buiten het bereik van een staande camera.

‘Huffman?’ zei een vrouw met een oortelefoontje en een klembord en ze gebaarde naar een stalen goederenlift. ‘Hier.’

Sean wachtte even, keek rond, trok al zijn kleren uit met uitzondering van zijn short en deed alsof dit de gewoonste zaak van de wereld was.

‘Ga maar voor de bakstenen muur staan, bij die leidingen.’

Een man goot een doorzichtige substantie over Seans rug en smeerde hem er van top tot teen mee in. Hij schakelde een spotlicht aan en elke porie van Seans geoliede lijf werd zichtbaar.

‘Poseer eens,’ zei de fotograaf. De olieman richtte een spuitfles op Sean en spoot.

‘Dans eens.’